

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและฝึกรอบรมประชาชน
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของครูประจำ ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีระดับการศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา สภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมา อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและฝึกอบรมประชาชน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น บุคลากรผู้รับผิดชอบต่างให้ความสำคัญในการบริหารงานตามพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใน 4 ด้าน เพราะเห็นว่าเป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ เพราะเห็นว่าผู้เรียนส่วนมากเป็นผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาซึ่งอาจมีความแตกต่างทางด้านสถานภาพในสังคม อาชีพ เศรษฐกิจและข้อจำกัดต่างๆ ในการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ หากแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นบุคลากรผู้รับผิดชอบจึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและความสามารถทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ โอฬาร โสมคำ (2549 : 96) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียน ประจำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พัฒนา ปู่วัง (2549 : 98) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านมีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาค่ำ และระดับการศึกษาสูงจะต้องได้รับบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พัฒนา ปู่วัง (2549 : 98) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมี

การรับรู้ต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน
 สนั่น เตะชนอก (2550 : 83) ศึกษาการศึกษาปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดกระบวนการ
 เรียนรู้ของนักศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหนองบัวระเหว
 จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการจัด
 กระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และธิตี พึ่งเพียร (2554 : 103) ได้ศึกษาความ
 ต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนเทศบาลตำบลโพสะ
 อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอก
 ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนในเทศบาลตำบลโพสะ จำแนกตามระดับ
 การศึกษาไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ
 ดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจ
 เนื่องจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 ที่ระดับการศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ได้รับรู้ และได้รับมอบหมายในการ
 ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญ ได้ร่วมประชุมตัดสินใจใน
 งานตามพันธกิจ ทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่องทำให้มีความรู้ความเข้าใจในงานอย่างครบถ้วน ซึ่ง
 สอดคล้องกับการวิจัย โอพาร โสมคำ (2549 : 96) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามภารกิจของครู
 การศึกษานอกโรงเรียน ประจำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษานอก
 โรงเรียน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงาน จำแนก
 ตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน ธิตี พึ่งเพียร (2554 : 103) ได้ศึกษาความต้องการ
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนเทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง
 จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบและ
 การศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนในเทศบาลตำบลโพสะ จำแนกตามประสบการณ์ในการ
 ทำงานไม่แตกต่างกัน จิรัฏฐ์ แก้วภูต (2554 : 109) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 เขตบางรัก ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ในการจัดการศึกษาเทียบเท่าของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก
 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย สภาพการดำเนินงานของครูประจำศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรส่งเสริมด้านบุคลากรและงบประมาณเพื่อการร่วมสำรวจข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือในท้องถิ่นสำหรับการนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนให้ประชาชนเกิดความสนใจในการศึกษามากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรจัดหาวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะแก่ครู สรช. เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ และสามารถนำความรู้นั้น ไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาประชาชนมีความสนใจ

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและฝึกรอบรมประชาชน ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลการจัดกิจกรรม เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตแก่ประชาชน

1.4 ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบลเพื่อเปิด โอกาสให้คนในชุมชนทุกระดับสามารถเข้ามาเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารวิชาการและหลักสูตรของศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมการนิเทศภายในของศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ